

Državna svetnica
Jasmina Opec Vöröš

Številka: 052-02-1/2023/1
Murska Sobota, 10. 3. 2023

2

Gospod
Marko Lotrič
Predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

ZADEVA: Vprašnji glede ukrepov Vlade Republike Slovenije na področju soočanja z demografskimi spremembami in implementacije Strategije dolgožive družbe

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20 in 67/22) predlagam, da se na Vlado Republike Slovenije naslovi naslednji vprašnji:

- 1. Katere ukrepe in aktivnosti načrtuje Vlada Republike Slovenije na področju soočanja z demografskimi spremembami?**
- 2. Kdaj in na kakšen način bo Vlada Republike Slovenije implementirala Strategijo dolgožive družbe?**

Obrazložitev:

Slovenija se sooča z izrazitimi demografskimi spremembami, spreminja se starostna struktura prebivalstva, vse več je starejšega prebivalstva, delež rojstev upada.

Demografskim spremembam moramo prilagoditi obstoječe družbene sisteme in tako omogočiti dostojno in kakovostno življenje za vse generacije.

Po projekcijah EUROPOP2013 bo v Sloveniji proces staranja prebivalstva intenzivnejši kot v drugih državah EU. Leta 2030 naj bi v Sloveniji starejši od 65 let predstavljali 24,8 % prebivalstva, leta 2060 pa že 29,9 %.

Posledice takšnih gibanj bodo vidne predvsem na: trgu dela, izobraževanju, javnih izdatkih in stanovanjskem, prostorskem ter regionalnem področju.

Urad za makroekonomske analize in razvoj je aprila leta 2016 pripravil analizo »Demografske spremembe ter njihove ekonomske in socialne posledice«, v kateri med drugim navaja sledeče:

- »Na trgu dela bo zmanjševanje števila delovno sposobnih v naslednjih desetih letih postalo omejitveni dejavnik za gospodarsko rast.«
- »Demografska gibanja bodo vplivala na zmanjšanje virov financiranja in rast izdatkov za socialno zaščito.«
- »Demografske spremembe povečujejo potrebo po starejšim prilagojenemu prostorskemu načrtovanju, gradnji objektov in prometni politiki. Regionalne projekcije prebivalstva nakazujejo povečanje neenakomernosti staranja prebivalstva po regijah.«

Na podlagi te analize je Vlada Republike Slovenije v času, ko ji je predsedoval dr. Miro Cerar ustanovila Svet Vlade Republike Slovenije za aktivno staranje in medgeneracijsko sodelovanje. Ena izmed njegovih osrednjih nalog je bila podpora vladi pri pripravi Strategije dolgožive družbe.

Strategija dolgožive družbe je bila sprejeta leta 2017 in predstavlja dokument, s katerim je Slovenija sledila mednarodnim dokumentom in pobudam na temo odzivanja na demografske spremembe, h katerim je pristopila – med ključnimi je Madridski mednarodni načrt o staranju kot temeljni dokument na ravni Združenih narodov, ki obravnava to tematiko.

Strategija dolgožive družbe je oblikovana na konceptu aktivnega staranja, ki poudarja aktivnost in ustvarjanje v vseh življenjskih obdobjih, skrb za zdravje in medgeneracijsko sodelovanje ter solidarnost. Zasnovana je na štirih stebrih, ki kažejo smer potrebnih sprememb in prilagoditev:

1. Trg dela in izobraževanje
2. Samostojno, zdravo in varno življenje vseh generacij
3. Vključenost v družbo
4. Oblikovanje okolja za aktivnost v celotnem življenjskem obdobju.

Strategija je predvidevala tudi nadaljnje aktivnosti, v povezavi z nadaljnjim izvajanjem in spremljanjem strategije, in sicer:

- resorji na podlagi usmeritev pripravijo akcijske načrte za dve leti (štiri leta oziroma v skladu s trajanjem obravnavanih procesov), ki vsebujejo ukrepe za izvajanje strategije;
- izvajanje strategije se spremlja s kazalniki indeksa aktivnega staranja;
- določita se nosilec in način spremljanja Strategije dolgožive družbe (časovni načrt in uporaba kazalnikov, preverjanje usklajenosti z usmeritvami strategije);
- zagotovita se preverjanje in dopolnjevanje strategije v skladu s spremembami v gospodarskem in družbenem okolju.

Ves čas nastajanja Strategije dolgožive družbe je predvsem nevladni sektor izpostavljati potrebo po vzpostavitvi posebnega državnega organa, ki se bo sistematično ukvarjal z ukrepi na področju dolgožive družbe in demografskih sprememb.

Leta 2021 je bil tako vzpostavljen Urad Vlade Republike Slovenije za demografijo, katerega vsebinsko področje dela je slonelo na treh stebrih:

1. Uresničevanje 55. člena Ustave Republike Slovenije, ki nalaga državi, da ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok.
2. Sistematično, načrtno in strateško privabljanje tujcev v Republiko Slovenijo ter njihova uspešna in učinkovita integracija v slovensko družbo.
3. Ukrepi na področju dolgožive družbe in medgeneracijska sodelovanja in solidarnosti, s poudarkom na družbeno inovativnih pristopih in upoštevanju regionalnih demografskih razlik. Ena izmed osrednjih zadanih nalog je bila tudi implementacija Strategije dolgožive družbe.

Ob ukinitvi Urada Vlade Republike Slovenije za demografijo je bilo omenjeno, da bo naloge na področju demografskih sprememb in dolgožive družbe prevzelo novoustanovljeno Ministrstvo za solidarno prihodnost. Na omenjenem ministrstvu je sicer vzpostavljen direktorat za starejše in deinstitucionalizacijo, ki pa zajema le zelo ozko področje soočanja z demografskimi spremembami.

Demografsko vprašanje je ključno razvojno strateško vprašanje naše države. Neupoštevanje realne demografske slike in odsotnost sprejema ukrepov na vseh področjih, ki jih opisujeta analiza Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj in Strategija dolgožive družbe, lahko slovensko družbo vodi do situacije, v kateri bo soočena z izjemnimi izzivi na vseh družbenih podsistemi naše države ter s tem posledično s padcem kvalitete življenja vseh prebivalcev.

Državna svetnica
Jasmina Opec Vöröš, l.r.